

Kohtuasi C-511/23**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

8. august 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Lazio maakonna halduskohus, Itaalia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

1. august 2023

Kaebaja:

Caronte & Tourist SpA

Vastustaja:

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato

Põhikohtuasja ese

Kaebus, mille esitas Tribunale amministrativo per il Lazio (Lazio maakonna halduskohus, Itaalia, edaspidi „TAR Lazio“) äriühing Caronte & Tourist (edaspidi „kaebaja“), et tühistataks Autorità garante della concorrenza e del mercato (konkurents- ja turujärelevalveamet, Itaalia, edaspidi „konkurentsiamet“) tehtud otsus, millega viimane tuvastas turgu valitseva seisundi kuritarvituse olemasolu, mis on keelatud 10. oktoobri 1990. aasta seaduse nr 287 (legge 10 ottobre 1990, n. 287) artikli 3 lõike 1 punkti a kohaselt, kohustas kaebajat rikkumist lõpetama ja määras talle rahatrahvi.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Eelotsusetaotlus, mille TAR Lazio esitas ELTL artikli 267 alusel, käsitleb Euroopa Liidu õiguse ja eelkõige ELTL artikli 102 tõlgendamist 24. novembri 1981. aasta seaduse nr 689 artikli 14 konkurentsiameti läbiviidavatele monopolivastastele menetlustele kohaldamise kontekstis

Eelotsuse küsimus

Kas ELTL artiklit 102 tuleb konkurentsi kaitse ja halduse tegevuse tõhususe põhimõtet arvestades tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline riigisisene õigusnorm, nagu see, mis tuleneb 24. novembri 1981. aasta seaduse nr 689 artikli 14 kohaldamisest – kohtute tõlgenduse kohaselt –, mis kohustab Autorità garante della concorrenza e del mercato (konkurentsi- ja turujärelevalveamet, Itaalia) algatama uurimismenetluse turgu valitseva seisundi tuvastamiseks üheksakümne päevase aegumistähtaja jooksul, mis hakkab kulgema hetkest, mil konkurentsiametile on teada rikkumise olulised tunnused, mis võivad sisalduda rikkumise kohta esitatud esimeses teates?

Viidatud liidu õigus

ELTL artikkel 102

Viidatud riigisisene õigus

10. oktoobri 1990. aasta seadus nr 287 „Normid konkurentsi ja turu kaitsmiseks“ (Legge 10 ottobre 1990, n. 287 „Norme per la tutela della concorrenza e del mercato“)

Artikkel 1

„1. Käesoleva seaduse sätteid, millega rakendatakse põhiseaduse artiklit 41, et kaitsta ja tagada majandusalgatuse õigust, kohaldatakse konkurentsi piiravatele kokkulepetele, turgu valitseva seisundi kuritarvitamisele ja ettevõtjate koondumistele.

2. Artiklis 10 viidatud Autorità garante della concorrenza e del mercato [konkurentsi- ja turujärelevalveamet], edaspidi ka „konkurentsiamet“, kohaldab sama juhtumiga seoses paralleelselt ka Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 101 ja 102 ning käesoleva seaduse artikleid 2 ja 3 konkurentsivabadust piiravate kokkulepete ja turgu valitseva seisundi kuritarvitamise valdkonnas.

4. Käesolevas jaotises sisalduvaid norme tõlgendatakse Euroopa Ühenduste õiguskorra põhimõtete alusel konkurentsieeskirjade valdkonnas“.

Artikkel 3

„1. Riigisisesel turul või selle olulises osas valitsevat seisundit omaval ühel või mitmel ettevõtjal on keelatud oma valitsevat seisundit kuritarvitada, ja lisaks on keelatud:

a) kehtestada otseselt või kaudselt ostuhindu, müügihindu või muid põhjendamatuult koormavaid lepingutingimusi [...]“.

Artikkel 12 „Uurimisvolitused“ (uurimise algatamise hetkel kehtinud redaktsioon)

„1. Konkurentsiamet, hinnanud juba oma valduses olevaid tõendeid ja tõendeid, millest on talle teatanud ametiasutused või mis tahes huvitatud isik, sealhulgas tarbijaid esindavad organisatsioonid, algatab uurimise artiklites 2 ja 3 sätestatud keeldude rikkumise tuvastamiseks [...]“.

Artikkel 12 (2021. aasta muudatustele järgnenud redaktsioon)

„[...] 1-ter. Konkurentsiametil on pädevus määratleda tegevusprioriteetid käesoleva seaduse ja ELTL artiklite 101 ja 102 kohaldamiseks. Konkurentsiamet võib läbi vaatamata jätta teated, mis ei kuulu tema tegevusprioriteetide hulka.

1-quater. ELTL artiklite 101 või 102 või käesoleva seaduse artiklite 2 ja 3 rikkumisi käsitlevates menetlustes, kaasa arvatud konkurentsiameti poolt käesolevas II peatükis sätestatud volituste kasutamisel järgitakse Euroopa Liidu õiguse üldpõhimõtteid ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartat [...]“.

Artikkel 14 „Uurimine“ (uurimise algatamise hetkel kehtinud redaktsioon):

„1. Konkurentsiamet teavitab artiklite 2 või 3 eeldatava rikkumise juhtudel uurimise algatamisest asjasse puutuvaid ettevõtjaid ja üksuseid [...]“.

Artikkel 14 (2021. aasta muudatustele järgnenud redaktsioon):

„1. Konkurentsiamet viib ELTL artiklite 101 või 102 või käesoleva seaduse artiklite 2 ja 3 eeldatavate rikkumiste juhtudel mõistliku aja jooksul läbi uurimise ja teavitab uurimise algatamisest asjasse puutuvaid ettevõtjaid ja üksuseid [...]“.

Artikkel 15 „Hoiatused ja sanktsioonid“ (uurimise algatamise hetkel kehtinud redaktsioon):

„1. Kui konkurentsiamet tuvastab artiklis 14 ette nähtud uurimise tulemusel artiklite 2 või 3 rikkumise, määrab ta asjasse puutuvatele ettevõtjatele ja üksustele tähtaja viidatud rikkumise kõrvaldamiseks. Raskete rikkumiste korral näeb ta rikkumise raskust ja kestust arvestades lisaks ette rahalise haldussanktsiooni kohaldamise käibest kuni kümne protsendi ulatuses [...]“.

Artikkel 15 (2021. aasta muudatustele järgnenud redaktsioon):

„1. Kui konkurentsiamet tuvastab käesoleva seaduse artiklis 14 ette nähtud uurimise tulemusel ELTL artiklite 101 või 102 või käesoleva seaduse artiklite 2 või 3 rikkumise, määrab ta asjasse puutuvatele ettevõtjatele ja ettevõtjate ühendustele tähtaja viidatud rikkumise kõrvaldamiseks või kui rikkumine on juba lõppenud, keelab ta selle kordamise. Selleks võib konkurentsiamet võtta kõik tegevusega seotud või struktuurilised hüvitusmeetme, mis on toimepandud rikkumisega proportsionaalsed ja rikkumise tulemuslikuks lõpetamiseks vajalikud. Kahe võrdselt tõhusa vahendi vahel valides valib konkurentsiamet

proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ettevõtjale vähem koormava hüvitusmeetme.

1-*bis*. Rikkumise raskust ja kestust arvestades näeb konkurentsiamet lisaks ette rahalise haldussanktsiooni kohaldamise saavutatud käibest kuni kümne protsendi ulatuses [...]“.

1-*quater*. Kui konkurentsiamet leiab, et tema valduses oleva teabe põhjal ei ole rikkumise tuvastamise tingimused täidetud, võib konkurentsiamet teha vastava otsuse. Kui konkurentsiamet leiab pärast määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 11 lõike 3 kohaselt Euroopa Komisjonile teatamist, et meetmete võtmise põhjused on ära langenud ja lõpetab seetõttu uurimismenetluse, teavitab ta sellest Euroopa Komisjoni [...]“.

Artikkel 31

„1. Käesoleva seaduse rikkumise tagajärjel määratavate rahaliste haldussanktsioonide korral järgitakse 24. novembri 1981. aasta seaduse nr 689 I peatüki I ja II jaos sisalduvaid sätteid osas, milles need on kohaldatavad.“

24. novembri 1981. aasta seadus nr 689 „Kriminaalõigussüsteemi muudatused“ (Legge 24 novembre 1981, n. 689, „Modifiche al sistema penale“)

Artikkel 12

„Käesoleva peatüki sätteid järgitakse osas, milles need on kohaldatavad – ja kui ei ole sätestatud teisiti – kõikide rikkumiste korral, mille eest on ette nähtud haldussanktsioon, mis seisneb rahasumma tasumises, ka siis, kui seda sanktsiooni ei nähta ette kriminaalkaristuse asendusena. [...]“.

Artikkel 14

„Kui see on võimalik, tuleb rikkumisest viivitamatult teavitada nii rikkujat kui ka isikut, kes kohustub solidaarselt tasuma selle rikkumise eest võlgnetava summa.“

Kui kõiki eelmises lõikes viidatud isikuid või mõnda neist ei ole viivitamatult teavitatud, tuleb asjaomaseid [Itaalia] Vabariigi territooriumil elavaid isikuid rikkumise asjaoludest teavitada üheksakümne päeva jooksul ja asjaomaseid välismaal elavaid isikuid kolmesaja kuuekümne päeva jooksul alates rikkumise tuvastamisest.

[...]

Rikkumise eest võlgnetava summa tasumise kohustus lõpeb isikul, kelle suhtes ei ole teavitamiskohustust kehtestatud tähtaja jooksul täidetud“.

Artikkel 28

„Käesolevas seaduses sätestatud rikkumiste eest võlgnetaivate summade sissenõudmise õigus aegub viie aasta möödudes päevast, mil rikkumine toime pandi.

Aegumise katkemist reguleerivad tsiviilseadustiku sätted“.

10. oktoobri 1990. aasta seadus nr 287 (Legge 10 ottobre 1990, n. 287)

Artikli 10 lõige 5

„[...] Vabariigi Presidendi dekreediga [...] kehtestatakse uurimismenetlused, mis tagavad asjasse puutuvatele isikutele täieliku võimaluse uurimistoimikuga tutvuda, võistleva menetluse ja protokollimise“.

Vabariigi Presidendi 30. aprilli 1998. aasta dekreet nr 217 „Määrus konkurentsija turujärelevalveameti pädevuses olevate uurimismenetluste kohta“ (Decreto del Presidente della Repubblica 30 aprile 1998, n. 217 „Regolamento in materia di procedure istruttorie di competenza dell’Autorità garante della concorrenza e del mercato“).

Asjaolude ja menetluse lühiülevaade

- 1 2022. aastal tuvastas konkurentsiamet turgu valitseva seisundi kuritarvituse olemasolu, mille kaebaja pani toime, kui ta kehtestas ülemäärased hinnad sõidukite Messina väinas praamiga transportimise teenusele.
- 2 Eelkõige tõendas konkurentsiamet nn *United brands* doktriini järgides kulude ja tulude vahelise vastavuse täielikku puudumist, kasutades ka erinevaid majanduslikke teste, mis kinnitasid märkimisväärset ebaproportsionaalsust. Kaebaja tariife muude välismaiste ettevõtjate kasutatavate tariifidega võrreldes olid kehtestatud hinnad ka lisaks ülemäärased. Konkurentsiamet rõhutas peale selle konkurentsioiguse rikkumise erilist olulisust – mis mõjutab otseselt veoteenuse kasutaja makstud tasu – võttes arvesse ka asjaomast geograafilist ala, Messina väina, kus kaebajal on peaaegu turgu valitsev seisund, transportides igal aastal ligikaudu kümnet miljonit reisijat ja kaht miljonit autot (2019. aasta andmed).
- 3 Käesoleval juhul sai konkurentsiamet 24. märtsil 2018 teate tarbijalt, kes kaebas transporditeenuse ülemääraselt kõrgete hindade üle. Viidatud teadet saades saatis konkurentsiamet 23. aprillil 2019, st 394 päeva pärast teate saamist, teabenõude Autorità portuale di Messinale (Messina sadama käitaja, Itaalia), kes 22. mail 2019 vastas, kuid ainult osaliselt. Seega nõudis konkurentsiamet teavet kõnealuselt sadama käitajalt 19. novembril 2019, kes vastas 26. novembril 2019.

- 4 Konkurentsiamet toimetas 4. augustil 2020 kaebajale kätte uurimismenetluse algatamise akti, mis võeti vastu 28. juuli 2020. aasta istungil (ehk 245 päeva pärast sadama käitaja vastuse saamist). Menetlus lõppes 11. aprillil 2022 sellega, et konkurentsiamet tegi otsuse, millega ta kohustas kaebajat hoidumast tulevikus ülemääraste hindade kehtestamisest ja määras rikkumise raskust arvestades ka rahatrahvi.
- 5 Kaebaja vaidlustas viidatud otsuse, nõudes selle tühistamist asjaolu alusel, et konkurentsiamet algatas rikkumise tuvastamise menetluse viivitusega, st pärast seaduse nr 689/1981 artiklis 14 ette nähtud üheksakümne päevase tähtaja möödumist.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 6 Kaebaja väitel kestis eeluurimise etapp – st etapp, mis eelneb menetluse algatamisest teavitamisele, mille kestel konkurentsiamet kogub pooli ilma võistleva menetluseta esimesi kaudseid tõendeid, et kontrollida konkurentsioiguse rikkumise tegelikku olemasolu – kokku 855 päeva, rikkudes nii seaduse nr 689/1981 artiklit 14.
- 7 Kaebaja väitel on konkurentsiameti käitumine ka ilmselt vastuolus Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK“) artikliga 6 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikliga 41, kuna rikutakse süüdistatava poole, kelle suhtes ei saa algatada sanktsioonimenetlust, kui rikkumistest on möödunud rohkem kui 90 päeva, kaitseõigust ja õiguspärast ootust.
- 8 Konkurentsiamet leiab aga, et üheksakümne päevane aegumistähtaeg ei ole konkurentsioiguse rikkumist käsitlevatele menetlustele kohaldatav. Ainus ette nähtud kohustus on uurimise algatamine mõistlikult põhjendatud tähtaja jooksul. Käesoleval juhul on seda järgitud, arvestades uurimise esemeks olevate asjaolude keerulisust, ka teise ettevõtja turule sisenemist, mistõttu oli mõistliku ajavahemiku jooksul vaja jälgida konkurentsidiinamika arengut.
- 9 Lisaks viitab konkurentsiamet sellele, et üheski teises Euroopa Liidu liikmesriigis ei pea riigiasutused, kelle ülesanne on konkurentsijärelevalve, algatama viivitamatult uurimismenetlust, sest vastasel korral kohaldub aegumistähtaeg. Selles osas rõhutab konkurentsiamet ka Euroopa Komisjoni väljendatud kahtlusi selle kohta, kui tõhusalt saab Itaalia konkurentsiasutus rakendada Euroopa Liidu õigust siis, kui tegutsemiseks kehtestatakse nii lühike range tähtaeg. Veel väidab konkurentsiamet, et viidatud aegumistähtaeg on vastuolus Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiivi 2019/1/EL artikliga 3 ja artikli 4 lõikega 5, millega – koostoimes tõhususe põhimõttega – on vastuolus riigisisene õigusnorm, millega konkurentsiametit kohustatakse algatama uurimist vastavalt rangele ajalisele järjestusele (Itaalia puhul üheksakümmend päeva), tagamata talle võimalust valida oma tegevusprioriteedid sõltumatult.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühiülevaade

- 10 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et kohtupraktika hiljutise väljakujunenud seisukoha kohaselt peetakse konkurentsiameti uurimismenetluse algatamisele kohaldatavaks seaduse nr 689/1981 artiklis 14 ette nähtud üheksakümne päevast tähtaega.
- 11 Sellest tuleneb, et eeluurimise etapi lõpetamisel on konkurentsiamet kohustatud üheksakümne päeva jooksul rikkumisest esitama süüdistuse, toimetades uurimismenetluse algatamise teate kätte. Üheksakümmend päeva ei hakka kulgema tingimata rikkumisest esimest korda teavitamisest, vaid eeluurimise etapis tehtud kontrolli lõpetamisest, st rikkumise etteheitmiseks vajalike faktiliste tõendite kogumise lõpuleviimisest. Kontrolli lõpetamist hindab halduskohus (kes kontrollib konkurentsiameti – ka sanktsioneerivate – toimingute seaduslikkust), kes võib kontrollida, kas kindlal kuupäeval võis süüdistuse mõistlikult esitada.
- 12 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib aga, et kui seaduse nr 689/1981 artiklit 14 kohaldatakse mehhaaniliselt, toob süüdistuse esitamise tähtaja võimalik ületamine ka üksnes ühe päeva võrra kaasa konkurentsiameti otsuse tühistamise kohtu poolt, muutes konkurentsiameti tehtud töö sisuliselt olematuks. Kuigi seaduse nr 287/1990 artiklis 15 on selgitatud, et rikkumise tuvastamise peamine tagajärg on rikkumise kõrvaldamise soovitus (kuid rahatrahv määratakse ainult kõige raskematel juhtudel), tagavad toimingute ja eelkõige menetluse ühtsus, et menetluse algatamine viivitusega muudab tehtud lõpliku otsuse vältimatult kehtetuks. Lisaks ei ole *ne bis in idem* põhimõtte kohaselt võimalik algatada hiljem sama asjaolu suhtes uut uurimist, ka alalise rikkumise korral, st juhtudel, kui ettevõtja ei ole oma rikkuvat tegevust kordagi katkestanud.
- 13 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tuletab seejärel meelde, et seaduse nr 287/1990 artikkel 3 kujutab endast ELTL artikli 102 riigisisese õigusesse ülevõtmist. Järelikult, kuigi seaduse nr 287/1990 artikli 1 lõike 4 alusel tuvastati riigisisese turuga piirduv turgu valitseva seisundi kuritarvitamine, on Euroopa Liidu huvides kohaldada seaduse sätteid konkurentsioiguse rikkumiste tõkestamiseks õigesti, nagu on rõhutanud Euroopa Liidu Kohus (Euroopa Kohtu 11. detsembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-280/06, ECLI:EU:C:2007:775, punktid 21 ja 26).
- 14 Olles korranud, et seaduse nr 689/1981 artikkel 14 kohustab konkurentsiametit algatama uurimismenetlust üheksakümne päevase aegumistähtaja jooksul, rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Euroopa Kohus on seoses Euroopa tasandil läbiviidud monopolivastaste menetlustega näinud ette Euroopa Komisjoni kohustuse lõpetada menetlus (eeluurimise etapi ja tegeliku uurimise tähenduses) mõistliku tähtaja jooksul (15. oktoobri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-254/99, ECLI:EU:C:2002:582).
- 15 Ta peab seega vajalikuks, et selgitataks, kas selline lahknevus monopolivastaste uurimiste algatamises sõltuvalt turust (riigisisene või ühisturg), milles rikkumine aset leiab, on liidu õigusega kooskõlas või mitte.

- 16 Selles osas rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et konkurentsiamet on tõendanud, et seaduse nr 689/1981 artikli 14 kohaldamine võib kahjustada tema toimimist, takistades konkurentsi valdkonnas riigisisese ja Euroopa õiguse õiget kohaldamist. Konkurentsiamet on sunnitud viima paralleelselt läbi arvukaid menetlusi, mis võivad oma arvu tõttu seada ohtu uurimise edukuse, jättes teatud rikkumised sisuliselt karistamata.
- 17 Ta rõhutab lisaks, et konkurentsiameti, kes peab juba eeluurimise etapis tegema märkimisväärse hulga kontrole, et süüdistust oleks võimalik õigesti sõnastada, tegevus on keeruline.
- 18 Lisaks võib seaduse nr 689/1981 artikli 14 range kohaldamine mõjutada ka konkurentsiameti sõltumatust. Üheksakümne päevase aegumistähtaja kehtestamine tähendab praktikas kohustust algetada uurimised pelgalt ajalise kriteeriumi alusel, piirates nii konkurentsiameti kaalutusõigust.
- 19 Selle viimase punkti kohta rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et konkurentsiameti poolt viidatud Euroopa normid (st direktiivi 2019/1/EL artikkel 3 ja artikli 4 lõige 5) ei ole käesolevas kohtuasjas kohaldatavad – need võeti Itaalia õiguskorda üle alles 2021. aastal, järelkult pärast uurimise algatamist. Ta märgib siiski samas, et direktiiv ei ole oma olemuselt uuenduslik, vaid pelgalt kodifitseerib juba õiguskorras olemasoleva üldpõhimõtte siduvas õiguses.
- 20 Ettevõtja kaitseõiguse kohta leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus esiteks, et konkurentsiameti määratud karistuste seostamine juriidilise isiku kriminaalvastutuse valdkonnaga (tuginedes Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikas väljatöötatud põhimõtetele, nn „Engeli kriteeriumid“) toob loogilise tagajärjena kaasa EIÕK artiklis 6 ja harta artiklis 41 sätestatud tagatiste, ka menetluslike tagatiste järgimise. Eelkõige kuulub nende hulka ametiasutuste kohustus otsustada kriminaalsüüdistuse üle kohe (EIÕK teksti kohaselt „mõistliku aja jooksul“), et tagada menetluslik võrdsus ja vältida seda, et möödunud aeg võiks süüdistatavale kahjulik olla. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib aga, et seaduse nr 689/1981 artikkel 14, nagu seda tõlgendatakse ja kohaldatakse, läheb kaugemale, määratledes ettevõtja kaitseõiguse kahjustamise tegeliku ümberlukkamatu eelduse, mis on seotud aegumistähtaja möödumisega, ilma et oleks vaja tõendada uurimismenetluse viivitusega algatamisest saadud tegelikku kahju.
- 21 Samas märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et praktikas ei kahjusta rikkumise suhtes viivitusega menetluse läbiviimine tingimata ettevõtjate kaitseõigust: märgitakse, et kui arvata välja konkreetset juhud, mil tõendatakse konkurentsiametile tõendi esitamise võimatust, võivad ettevõtjad rikkumise toimepanemisest saada tegelikult kogu eeluurimise etapil isegi konkurentsieelise.
- 22 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib seejärel, et nimelt sanktsiooni laias tähenduses karistusõiguslik laad põhjendab salajase etapi, st ilma võistleva menetluseta etapi olemasolu, mille kestel konkurentsiamet peab koguma kõik

menetluse algatamiseks vajalikud tõendid: eeluurimise etapi piiramine kokkuvõtivate kontrollidega kujutab endast konkurentsiameti tegevuse põhjendamatu kokkusurumist, mistõttu ta võib mitte suuta rikkumist õigesti ja täielikult rekonstrueerida. Lisaks suurendab menetluse liiga vara algatamine ohtu, et konkurentsiamet ei saa koguda kasulikke tõendeid.

- 23 Seoses õiguspärase ootuse kaitsega leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kuna hetk, millest alates aegumistähtaega tuleb arvutada, ei ole range, vaid sõltub iga üksikjuhtumi puhul selle juhtumi eriomastest teguritest, nagu teavituse täielikkus, ei taga see sanktsioneeritud isikute õiguspärast ootust igal juhul nõuetekohaselt. Lisaks väidetakse tihti, et konkurentsiameti tegevusetus kahjustab avalikku huvi, mistõttu aegumistähtaeg kehtestati ka selleks, et ärgitada kiiret karistavat sekkumist, vältides nii ettevõtja õiguspärase ootuse tugevnemist. Kestvate rikkumiste suhtes uurimismenetluse algatamisele aegumistähtaaja kohaldamine näib vastuoluline ja ebaloogiline, arvestades, et sellega kaasneb konkurentsiameti sisuline võimatus karistada rikkumisi, mis jätkavad avaliku huvi kahjustamist.
- 24 Lõpetuseks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus seoses õiguskindluse nõudega, et Itaalia õiguskorras on nimelt pärast liiga pika aja möödumist algatatud vaidluste vältimiseks juba ette nähtud erinev 5-aastane aegumistähtaeg alates rikkumise lõpetamisest (seaduse nr 689/1981 artikkel 28).